

SANAT VE TEKNİK ARASINDA: GLOOPY SIRLARIN SERAMİK YÜZEYLERDEKİ ETKİLERİ*

• Doç. Ferda TAZEÖĞLU FİLİZ**

ÖZET

Bu araştırma, çağdaş seramik sanatında yeni bir ifade alanı sunan ancak literatürde henüz sınıflandırılmamış bir sır türü olan “gloopy” sırları, estetik ve kavramsal yönleriyle incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseniyle yürütülen çalışmada, gloopy sırların içerikleri, uygulama teknikleri ve sanatçı pratikleri üzerine sistematik literatür taraması yapılmış; gloopy sırları eserlerinde kullanan sanatçıların uygulamaları betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Ayrıca alan uzmanlarının görüşlerine başvurularak, “gloopy” teriminin Türkçeye çevrilmeden kullanılması gerektiğine dair terminolojik bir öneri geliştirilmiştir. Araştırma bulguları, gloopy sırların içeriklerine göre “sert”, “normal” ve “yumuşak” olmak üzere üç kategoriye ayrıldığını ve bu kategorilerin seramik yüzeylerde farklı dokusal ve biçimsel etkiler yarattığını göstermektedir. Gloopy sırların geleneksel sırlardan farklı olarak yüzeyde hacimli, akışkan ve organik yapılar oluşturduğu, ayrıca formun biçimlenmesine doğrudan katkı sunduğu belirlenmiştir. Çalışma, bu özgün sır türünün yalnızca teknik değil, aynı zamanda estetik ve kavramsal bağlamda seramik sanatına katkı sunduğunu ortaya koyarak alana dair özgün bir literatür oluşturmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Sır, Artistik sır, Gloopy, Yüzey.

* Bu makale, 15-16 Kasım 2024 tarihinde gerçekleşen “Uluslararası Seramik ve Kompozit Malzemeler Sempozyumu”nda sunulmuş “The Use Of Gloopy Glaze in Contemporary Ceramic Art” başlıklı sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

** Selçuk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, Seramik Anasanat Dalı, ferda.filiz@selcuk.edu.tr
ORCID: 0000-0002-3411-2575

BETWEEN ART AND TECHNIQUE: THE EFFECTS OF GLOOPY GLAZES ON CERAMIC SURFACES*

• Assoc. Prof. Ferda TAZEÖĞLU FİLİZ**

ABSTRACT

This research aims to examine “gloopy glaze,” a glaze type that has emerged as a new expressive tool in contemporary ceramic art but has not yet been classified in the literature from technical, aesthetic, and conceptual perspectives. Employing a qualitative research design, the study includes a systematic literature review on the content, application techniques, and artistic practices related to gloopy glazes. The works of artists who utilize gloopy glazes were analyzed through descriptive methods, and expert opinions were gathered to support the proposal that the term “gloopy” should be used in its original form without translation into Turkish. The findings indicate that gloopy glazes can be categorized into “hard,” “normal,” and “soft” types depending on their composition, each creating distinct textural and formal effects on ceramic surfaces. Unlike conventional glazes, gloopy glazes form voluminous, flowing, and organic structures that actively contribute to the shaping of the form. The study concludes that this unique glaze type contributes to ceramic art not only technically but also through its aesthetic and conceptual significance, offering a new dimension to the field.

Keywords: Ceramic, Glaze, Artistic glazes, Gloopy, Surface.

* This article is an expanded version of the oral presentation titled “The Use of Gloopy Glaze in Contemporary Ceramic Art” presented at the “International Symposium on Ceramics and Composite Materials” held on 15-16 November 2024.

** Selcuk University, Fine Arts Faculty, Ceramic Department, ferda.filiz@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3411-2575

1. GİRİŞ

“Sır, seramik çamurlarının üzerini kaplayan ve pişirildiğinde camlaşan maddedir (Genç, 2013)”. Endüstriyel seramiklerde sır yüzey özelliklerini optimize etmek, kullanım alanlarından beklenen ihtiyaçlar doğrultusunda yüzeye çeşitli özellikler kazandırmak için kullanılırken, seramik sanatında yüzeyin sanatsal ifade biçimlerinin daha etkili hale gelmesi için kullanılmaktadır. Bu bağlamda sır, seramik endüstrisinde ve sanat alanında hem işlevsel hem de estetik amaçlarla kullanılan önemli bir araçtır.

Sanat alanında kullanılan sırlar hem ticari olarak hem de sanatçılar özelinde geliştirilmektedir. Bu sırlar en yaygın ifadeyle artistik sırlar olarak nitelendirilmekte ve bu kategoride yer alan tüm sırlar kendine özgü bir formülasyona sahip olup, farklı yüzey etkilerinin yaratılmasına kaynak oluşturmaktadır (Bloomfield, 2020; Genç, 2013; Arca-soy ve Başkırkan, 2020). Artistik sır olarak nitelendirilen bu sır çeşitleri çoğunlukla sır etkilerinin daha görünür hale gelmesi adına daha yalın form yüzeylerine ince bir tabaka halinde uygulanırlar.

Günümüzde sırn anlamsal olarak dönüşüme uğradığı bir sanat pratiği oluşmaya başlamıştır. Volkanik sırlar (lava), *gloopy* sırlar ve damlayan sırlar (drippy) gibi sır çeşitlerinin geliştirilmesi, sırn seramik yüzeylerde kullanım biçimlerini dönüşüme uğratmış; sırn oldukça kalın olarak uygulanabildiği, yüzeyde damlalar, çıkıntılar veya katmanlar gibi dinamik etkiler yaratılmasına olanak sağlayan, sanat eserine derinlik ve hareket kazandıran uygulamalar ortaya çıkmıştır. Bu kullanımın seramik terminolojisinde “yoğun sırlama” ve “sırla şekillendirme” gibi yeni önermelere kaynak oluşturduğu anlaşılmaktadır (Yıldırım ve Tazeoğlu Filiz, 2023). Bu sırlar arasında son yıllarda dikkat çeken “*gloopy glaze*”, yüksek viskozitesi ve kalın katmanlar halinde uygulanabilmesiyle diğer sır türlerinden ayrılmaktadır. Geleneksel sırların aksine, *gloopy* sırlar, benzersiz estetik imkanlar sunarak çağdaş seramik sanatçıları için ilgi çekici bir çalışma alanı oluşturmuştur.

“*Gloopy*” terimi terminolojik olarak yapışkan, yoğun ve kıvamlı maddeleri (sos, bal vb.) tanımlamakta kullanılan bir sıfattır ve İngilizce’de 1920’lerden bu yana kullanılmaktadır. *Oxford English Dictionary*’e göre bu kelime muhtemelen yapışkan ve yoğun bir maddenin çıkardığı “*gloop-gloop*” benzeri bir sestten türetilmiştir (Oed, 2025). Yüksek alümina ve silis içeren bu sır türünün *gloopy* olarak tanımlanması hiç şüphesiz içerikten çok estetik bağlamına göndermede bulunmaktadır. Seramik sanatında bazı terimler, yalnızca teknik bir işlemi değil, aynı zamanda özgün bir estetik anlayışı ve tarihsel bağlamı temsil eder. “*Gloopy*” terimi de bu türden bir kavramdır. Bu çalışmada, “*gloopy*” teriminin Türkçeye çevrilmeden, özgün haliyle kullanılması gerektiği savunulmaktadır. Alanda uzman kişilerden alınan görüşlerin çoğunluğu da bu görüşü destekler niteliktedir.

Gloopy sırlar, sır reçetelerinde alışılmışın dışında yüksek oranda silika ve alümina içeriğiyle karakterize edilmektedir. Bu özelliklerin yanı sıra gloopy sırlar yüksek vizkoziteye sahiptir ve uygulama biçimleri pistole ve daldırma gibi genel sırlama süreçlerini kapsamamaktadır. Özellikle sırn geliştikten sonraki görüntüsü de sos, bal veya ergitilmiş cam benzeri kıvamlı ve yoğun malzemeleri çağrıştırmaktadır. Dolayısıyla *Gloopy* kelimesi hem biçimsel hem kavramsal anlamda kelimenin kökeniyle yakından ilişkilidir.

Uzman görüşlerinden bazıları gloopy sırların Türkçeye kazandırılması adına “viskoz”, “yüksek viskoziteli sırlar”, “yoğun kıvamlı sırlar” ve “yapışkan sırlar” önermelerinde bulunmuştur. Fakat “*Gloopy*” terimi, sırf teknik değil; kavramsal, estetik ve tarihsel bir içeriğe sahiptir. Onu yalnızca viskoziteye indirgemek, bu çok katmanlı içeriği basitleştirerek bağlamından koparmaktır. *Gloopy* sırlar için “viskoz” ya da “viskozitesi yüksek sırlar” tanımı yapılması, terimin teknik ve estetik kapsamını daraltır. Çünkü viskozite, akışkanlık direncini ölçen fiziksel bir özelliktir ve bu özelliği taşıyan pek çok sır türü bulunmaktadır. Bu nedenle viskozite terimi, “*gloopy*”nin karakteristik estetik görünümünü – kabarık, hacimli, dokunsal ve plastik yüzey etkilerini – açıklamada yetersiz kalır. Bu nedenle, tıpkı “raku” ya da “shino” gibi, “*gloopy*” teriminin de Türkçeye çevrilmeden, açıklamalı biçimde kullanılması ve seramik terminolojisinde özgün haliyle yerini alması önerilmektedir.

Bu çalışma ile, *gloopy* sırların reçetelerini, uygulama tekniklerini ve estetik etkilerini araştırarak literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Araştırmada, *gloopy* sırları eserlerinde kullanan sanatçıların çalışmaları değerlendirilerek, bu sırların dönüştürücü potansiyeli hakkında bilgiler sunulmuştur. *Gloopy* sırlar, malzeme bilimi ile yaratıcı deneysellik arasında bir köprü oluşturarak seramik sanatında yenilikçi yollar açmaktadır. Bu sırların benzersiz özelliklerini anlamak, sanatçıların ve araştırmacıların hem teknik hassasiyet hem de sanatsal vizyonla bu sırları daha ileri seviyelere taşımalarını sağlayacaktır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada, *gloopy* sırların seramik sanatındaki estetik ve yapısal etkilerini derinlemesine anlamak amacıyla nitel bir araştırma deseni benimsenmiş ve çok yönlü bir metodolojik çerçeve oluşturulmuştur. Araştırmanın ilk aşamasında, *gloopy* sırların tanımı, teknik özellikleri ve çağdaş seramik sanatındaki konumunu ortaya koymak için sistematik bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan eserler, nitel araştırma yöntemlerinin sağladığı esneklik çerçevesinde, araştırma amacına uygunluğu temel alınarak seçilmiştir. Nitel araştırmalarda amaç, bir konuyu derinlemesine anlamak ve bağlamsal bir perspektif sunmaktır. Bu nedenle, eser seçimi amaçlı örnekleme yaklaşımına

dayandırılmıştır. Örnekler *gloopy* sırların uygulama biçimlerindeki farklılıklar esas alınarak seçilmiştir. Her örnek birbirinden farklı bir uygulama pratiği ve uygulama süreci içermektedir. Sanatçıların üretim süreçlerinden elde edilen bu görsel veriler, sırnın yüzeyde oluşturduğu dinamik etkiler ve form üzerindeki dönüştürücü katkıları incelemek için birincil veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Ayrıca, *gloopy* sırlar üzerine yapılan sınırlı literatür derlenerek bu sırların reçeteleri ve uygulama teknikleri detaylı bir şekilde ele alınmış, teknik veriler ile sanatsal bağlamlar arasında bir köprü kurulmuştur. Betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilen bulgular, *gloopy* sırların yalnızca seramik yüzeylerde estetik bir derinlik yaratmakla kalmadığını, aynı zamanda çağdaş seramik sanatında yenilikçi bir ifade dili sunduğunu ortaya koyarak literatüre önemli katkılar sunmuştur.

Araştırma kapsamında “*gloopy*” teriminin etimolojik kökeni incelenmiş, Türkçeye karşılığına ilişkin alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşleri çerçevesinde, terimin teknik, estetik ve tarihsel bağlamı göz önünde bulundurularak Türkçeye çevrilmeden kullanılması gerektiği yönünde bir öneri geliştirilmiştir.

3. ALANDAKİ BENZER ÇALIŞMALAR

Gloopy sırların teknik özellikleri, reçeteleri ve sanatsal potansiyeli üzerine yapılan akademik çalışmalar oldukça sınırlıdır ve bu alan literatürde henüz tam anlamıyla yer bulamamıştır. Bununla birlikte, “Çağdaş Seramik Sanatında Yeni Bir İfade Biçimi Olarak Yoğun Sırlama ve Sırla Şekillendirme” başlıklı araştırma makalesinde *gloopy* sırlar, damlayan sırlar (drippy) ve volkanik sırlar (lava) sırların seramik sanatındaki anlam dönüşümüne sağladığı katkılar kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir (Yıldırım ve Tazeoğlu Filiz, 2023). Çalışma, bu tür yenilikçi sırların, seramik yüzeylerde yaratıcı ve dinamik etkiler oluşturma potansiyeline dikkat çekmiştir.

Seramik sırlarının çağdaş kullanımlarına odaklanan bir diğer önemli yayın ise “Sanat Seramiğinde Sır Kullanımına Farklı Bir Bakış” başlıklı derleme çalışmasıdır (Kaplan, 2023). Bu çalışmada, *gloopy* sırlar, nerikomi *gloop* sırlar (nerikomi clay/glaze) ve köpük (foam) sırlar gibi son dönemde geliştirilen yenilikçi sır türleri, sanatçı eserleri bağlamında ele alınmıştır. Kaplan’ın çalışması, bu tür yeniliklerin seramik sanatında ifade olanaklarını genişlettiğini ve sanatçıların teknik ve estetik çözümlerine katkı sağladığını vurgulamaktadır.

Bu çalışmalar, *gloopy* sırların çağdaş seramik sanatındaki rolü ve kullanım potansiyelleri üzerine önemli birer kaynak oluşturmakla birlikte, bu alandaki teorik ve uygulamalı literatür açığının hala devam ettiğine işaret etmektedir.

4. GLOOPY SIRLARIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ VE REÇETELERİ

Gloopy sirlara ilişkin literatür oldukça sınırlı olduğundan, bu sirların reçeteleri ve bileşiminde yer alan hammaddelerin etkileri, büyük ölçüde sır araştırmaları yapan araştırmacıların açık erişimli platformlardaki paylaşımlarına dayandırılmıştır. Bu bağlamda, *gloopy* sirların teknik özellikleri ve reçeteleri üzerine yapılan değerlendirmeler, özellikle çevrim içi platformlar ve kullanıcı tabanlı bilgi kaynakları (glazy.org) üzerinden derlenmiştir.

Standart bir şeffaf sırı kıyaslandığında, *gloopy* sirların içeriğinde genellikle daha yüksek oranlarda kaolin ve silisyum bulunurken, sodyum ve potasyum miktarları daha düşüktür. Ayrıca, *gloopy* sır reçetelerinde beyazlatıcı olarak kullanılan kalsiyum karbonat, kararlılık sağlayıcı bir mineral olan Veegum-T (Smektit) ve frit gibi malzemeler de dikkat çekmektedir. Bu bileşenler, *gloopy* sirların yoğun kıvamını ve karakteristik yüzey etkilerini oluşturmada önemli bir rol oynamaktadır (glazy.org).

Aşağıdaki tablo, farklı araştırmacıların *gloopy* sirlara ilişkin reçetelerin paylaştığı açık erişimli bir platform olan Glazy (glazy.org) esas alınarak hazırlanmış olup bu sirların bileşenlerini detaylı bir şekilde sunmaktadır:

Tablo 1. Farklı araştırmacıların *gloopy* sirlara ilişkin reçeteleri ile oluşturulmuş *gloopy* sır bileşimleri (Yazar tarafından hazırlanmıştır).

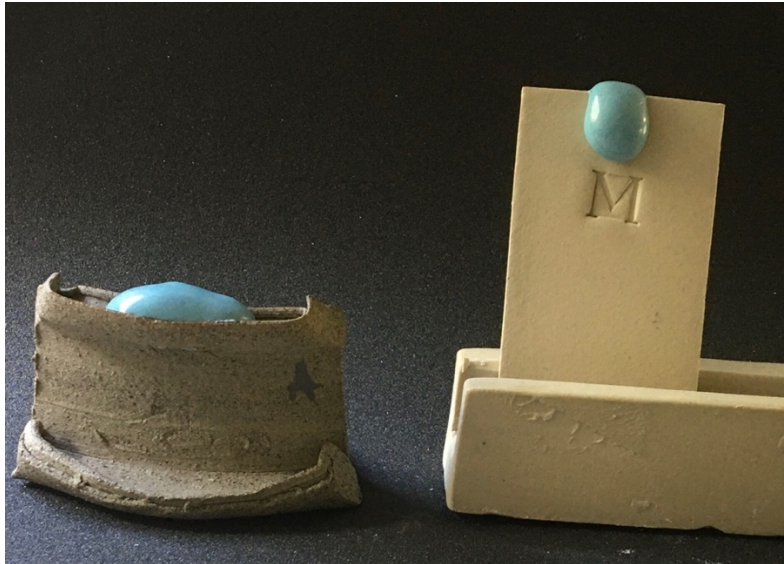
Hammadde	Miktar %	Sır bileşimine katkısı
Silika (SiO ₂)	25-40	Sırın camsı yapısını oluşturur ve dayanıklılığını artırır.
Kaolin	20-30	Sırın yüzeye daha iyi tutunmasını sağlar. <i>Gloopy</i> sirlarda viskoziteyi artırır ve kalın uygulanabilirliği sağlar.
Sodyum/Potasyum Feldispat	12-20	Sırın ergime sıcaklığını düşürür.
Kalsiyum Karbonat	5-12	Beyazlatıcı olarak kullanılır.
Boraks	2-4	Sırın ergime sıcaklığını düşürür.
Bentonit -veguum T	2	Kararlılık sağlayıcı olarak kullanılır.
Frit	5-10	<i>Gloopy</i> sirlar, yüzeyde akışkan bir etki yaratmalarına rağmen kontrollü bir şekilde katılmalıdır. Bu dengeyi frit sağlar.
Renklendirici Oksitler	1-3	Bakır oksit, kobalt oksit gibi renklendirici oksitler veya sır içi pigment boya katkısıyla sırın renklendirilmesi sağlanır.

Gloopy sır bileşimindeki silisyum ve alümina oranı arttıkça sıran aynı sıcaklıklarda ergime kabiliyeti azalır. Bu bağlamda gloopy sırlar bileşimindeki silika ve alümina oranına bağlı olarak yumuşak (soft) *gloop*, normal (normal) *gloop* veya sert (hard) *gloop* olarak adlandırılırlar. Sır bileşimindeki kaolin ve silika oranları arttırıldığında hard *gloop*, azaltıldığında ise daha akışkan hale gelen soft *gloop* elde edilir (Au, 2020).

Görsel 1. Soldan sağa doğru sert *gloop*, normal *gloop* ve yumuşak *gloop* (Au, 2020)

Marguerite Johnsen sert *gloop* üzerine araştırmalar yapan sanatçılardandır. Araştırmacı %39,50 silisyum, %30,50 kaolin, 13,50 potasyum feldspat, %11 kalsiyum karbonat, %5,5 frit, %2 bentonit ve %2 pigment katkısıyla 1200 C°'de gelişen gloopy sır reçetesi oluşturmuştur. Görsel 2'den de anlaşılacağı gibi yüksek silis ve alümina oranı sıran viskozitesini arttırarak akışkanlığının düşmesine neden olmuştur (Johnsen, 2021).

Görsel 2. Marguerite Johnsen tarafından geliştirilen hard *gloop* sır denemesi (Johnsen, 2021).

Yumuşak ve normal gloop araştırmaları yapan bir diğer araştırmacı Polina Potapova'dır. Araştırmacı %38,82 kuvars, %21,50 kaolin, %18,69 nefelin siyenit, %11,21 vollastonit, %10,28 üleksit ve bunlara ek olarak %6 zirkonyum ve %2 renklendiricilerden yararlanarak yumuşak *gloopy* sır reçetesi oluşturmuştur (Potapova, 2021). Sarı ve kırmızı pigmentlerle renklendirdiği gloopları birbirine karıştırarak oluşturduğu kütle, akış esnasında yüzeyde çizgisel ve lekesel etkiler yaratılmasına olanak sağlamıştır (Görsel 3).

Polina Potapova tarafından geliştirilen soft gloop sır denemesi (Potapova, 2021).

Gloopy sır bileşimleri, sanatçıların hedeflediği akışkanlık, yüzey dokusu, renk, parlaklık veya matlık gibi estetik ve teknik özelliklere göre özelleştirilebilir. Örneğin, standart bir *gloopy* sır reçetesine %1 oranında silisyum karbür eklenmesi, sıran matlaşmasını ve yüzeyde daha dokulu bir görünüm oluşmasını sağlayabilir (Au, 2020). *Gloopy* sırların formülasyonunda kullanılan malzemelerin doğru kombinasyonu ve oranlarının belirlenmesi, istenilen sonuçların elde edilmesi için kritik bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda, uygulama öncesinde yapılacak laboratuvar çalışmaları, sıran nihai yüzey etkilerini optimize etmek ve estetik hedeflere ulaşmak adına vazgeçilmez bir süreçtir.

5. GLOOPY SIRLARIN ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA KULLANIM BİÇİMLERİ VE FORMA ETKİLERİ

Gloopy sırlar seramik sanatında yenilikçi bir sır kullanım biçimi olmakla birlikte ilk uygulamaları Karen Thuesen Massaro tarafından gerçekleştirilmiştir. 1976'da Karen Thuesen Massaro, Kohler'de bulunan bir seramik fabrikasında yardımcı malzemeleri ve

süreçleri kullanarak ilk *gloopy* sır denemesini yapan araştırmacıdır. Araştırmacı fabrikada sıranın viskozitesini ölçmek için kullanılan “akış blokları” olarak adlandırılan sır deneme plakalarını toplayarak mermer görünümlü viskozitesi yüksek akışkan sır denemeleri gerçekleştirmiştir (Mabry, 2021). *Gloopy* sırlara ilişkin yapılan bu ilk uygulama her ne kadar kendi dönemi içerisinde postmodern bir yaklaşım içerse de sanatçının *gloopy* sırlara ilişkin “akış blokları” (Görsel 4) dışında farklı bir sanatsal uygulamasına erişilememiştir.

Görsel 4. Karen Thuesen Massaro, “akış blokları”, 1976 (Mabry, 2021)

Çağdaş seramik sanatında *gloopy* sırlar, eserlerin yüzeyinde özgün dokular ve hareketli görsel efektler yaratmak amacıyla sıkça tercih edilmektedir. Geleneksel seramik tekniklerinin ötesine geçen bu sırlar, sanatçıların eserlerine güçlü bir görsel derinlik kazandırmasına olanak tanır. Araştırmanın bu bölümünde *Gloopy* sırları eser üretiminde kullanan sanatçıların sır kullanım biçimleri ele alınmış ve *gloopy* sırların forma etkileri bulgular kısmında tartışılmıştır.

Gloopy sırlar içeriğindeki yüksek kaolin sayesinde suyla karıştırıldığında yarı plastik haldedir. Dolayısıyla bu sırlar form yüzeyine uygulanırken pistole, daldırma akıtma gibi sır uygulama yöntemleri kullanılmaz. *Gloopy* sırlar suyla süspansiyon ya da çözelti oluşturacak biçimde değil, yarı plastik kütleler şeklinde hazırlanır. Sonrasında bu kütleler profillere ya da kaba biçimlere dönüştürülerek dikey akış oluşturacak biçimde forma konumlandırılır (Görsel 5).

Görsel 5. Maxwell Henderson'ın sert/normal gloopy sır kütleleri ve sır çubukları (Henderson, 2024).

Maxwell Henderson sır araştırmaları yapan sanatçılardandır. Henderson normal ve sert *gloopy* sırlarla hazırladığı sır kütlelerini çubuk profillere dönüştürerek seramik formlarla bir araya getirmektedir. Sanatçı, şekillendirdiği formlar deri sertliğine ulaştığında yüzeyde eş aralıklı delikler oluşturur. Pigment katkısıyla renklendirdiği sırları çubuk profillerle dönüştüren sanatçı çanak yüzeyinde oluşturduğu deliklere bu çubukları yerleştirerek uygun sıcaklıklarda pişirim işlemini gerçekleştirir (Görsel 6).

Görsel 6. Maxwell Henderson'ın sert/normal gloopy sırlarla oluşturduğu sır çubukları ve pişirim işlemi sonrası çubukların deformasyonu (Henderson, 2024).

Gloopy sır kütlelerinin çubuk formlarında sergilediği davranış, cam çubukların ergime sıcaklığına yakın derecelerde maruz kaldığında gösterdiği viskoelastik deformasyon biçimiyle benzerlik göstermektedir. Her iki durumda da, materyal ısının etkisiyle eğilme ve bükülme (bending/flexing), yani cam terminolojisinde ‘slumping’ olarak tanımlanan davranışı sergiler. Henderson’ın çalışmalarında deliklere yerleştirilen sır çubukları, pişirim sürecinde yer çekiminin etkisiyle eğilerek hem iç hem de dış yüzeyde ritmik bir düzen oluşturmuştur. Farklı renklerin bir araya gelmesiyle oluşan kontrast ve dinamik ilişkiler, esere görsel bir derinlik ve dokusal bir etki kazandırmıştır. Bu uygulama, camın doğal davranışını seramiğin sabit formuyla birleştirerek materyal ve tasarım arasındaki ilişkiyi güçlendiren bir önerme ortaya koymaktadır.

Gloopy sırların silisyum ve alümina oranları düşürüldüğünde sıcaklık karşısında yer çekiminin de etkisiyle bir ergime davranışı sergiler. Bu davranış biçimi sanatçıların sırn aşağı yönlü bu hareketini belirli bir noktada durdurarak eserde hareketlilik etkisini ortaya çıkarmaktadır. Christina Schou çalışmalarında sırn bu hareketli ve viskoz yapısını kullanarak seramik formlar oluşturmaktadır. Genellikle sert çini (stoneware) çamuru kullanan Schou, seramiklerini oldukça sade bir biçimde şekillendirmekte daha çok minimalist bir üslup benimsemektedir. Tasarladığı biçimleri yer yer delerek içerisine yoğun bir *gloopy* sır yüklemesi yapar. Yüksek derecelerde sırn akmasıyla ortaya çıkan biçimleri forma dahil eder. Bu, izleyiciye görsel bir gerilim sunarken, ayakların zarif yapısı ve üst kütlenin kaba yüzeyi arasında belirgin bir kontrast oluşturur. Bu kontrast etki sadece biçimle değil seramik çamurunun taşlı/ mat görünümü *gloopy* sırların akışkan pürüzsüz ve parlak yapısıyla da iyice güçlendirilmiştir (Görsel 7) (Gibson, 2022).

Görsel 7. Christina Schou Christensen’in *Şeftali Bacakları*, 2021, *Köppe Contemporary Objects*. (Gibson, 2022).

Eserlerinde fazladan detaylara yer vermeyen sanatçı basit sade yapılar ve *gloopy* sırlarla inşa ettiği form yüzeyinde izleyicinin dikkatini dokusal ve materyal detaylara odaklamaktadır. *Gloopy* sıran parlak ve yoğun dokusu ile çamurun mat ve pürüzlü yüzeyi, formun karmaşıklığı yerine yüzey oyunlarına daha fazla odaklanılmasını sağlamaktadır.

Benzer sır etkilerini yapıtlarına yansıtan bir diğer sanatçı Lauren Mabry'dir. Eserlerde içi boş geometrik formlar kullanan sanatçı, bu boşluklar sayesinde izleyiciye farklı perspektiflerden bakma imkânı sunmaktadır. Dışarıdan bakıldığında yapının içine doğru bir görüş açısı elde edilmekte, bu da formun hacmini ve derinliğini artırmaktadır. İç ve dış mekân arasındaki bu ilişki, esere heykelsi bir nitelik kazandırmakta ve formun etrafında hareket eden izleyicinin deneyimini arttırmaktadır. Eserlerin en dikkat çekici özelliklerinden biri, *gloopy* sırların damlayan ve akışkan dokusunun vurgulanmasıdır. Renkli sırlar, yukarıdan aşağıya doğru serbestçe akmış ve yerçekimine teslim olmuş gibi görünmektedir. Bu akma etkisi, katı bir form ile sıvı bir hareket arasındaki kontrastı gözler önüne sermekte ve esere dinamik bir nitelik kazandırmaktadır (Görsel 8).

Görsel 8. Lauren Mabry, *Mor Geçişler*, Seramik ve Gloopy sır ile oluşturulmuş form, 2023. (Mabry, 2023)

Eserlerinde oldukça canlı ve geniş bir renk paleti kullanan sanatçı sarı, yeşil, mavi, turuncu gibi parlak tonları birbirine akışkan bir şekilde bağlayarak yüzeyde görsel bir ritim oluşturmaktadır. Her biri farklı renklerde hazırlanmış gloopy sır kütlelerinin erimesi sırasında ortaya çıkan renk geçişleri, sırların yoğun kıvamı ile birleşerek çok renkli bir akış yaratmaktadır. Bu renkli hareket, eserin statik formuna karşı bir kontrast sunarak izleyiciye göz alıcı bir estetik deneyim sunmaktadır.

Gloopy sırların silisyum ve alümina oranları yükselttiğinde form yüzeyinde sır damlaları

oluşturarak yüzey dokusal anlamda daha zengin hale getirilir. Bunun yanı sıra, sır form yüzeyine uygulandıktan sonra yüzeye fırça yardımıyla eklenecek pigment veya oksitler sır akarken yüzeyde optik bir illüzyon etkisine kaynak oluşturur. Philip Kupferschmidt eser üretiminde sert ve normal *gloopy* sırlarla çalışan sanatçılardandır. Renk paleti oldukça çeşitli olan sanatçı kroma değeri yüksek *gloopy* sırlarla damlayan ve sızan mağamsı seramik formlar tasarlamaktadır. Formları tornada şekillendiren sanatçı daha sonra kalın damlacıklar veya iri topaklar ile kapladığı formu deforme ederek soyut biçimler oluşturmaktadır. Formların çoğu içerde ve dış yüzeyde kullanılan yoğun sırlamanın etkisiyle katlanmış, eğilmiş veya çökmüş gibi görünmektedir (Görsel 9), (Ebert, 2023).

Görsel 9. Philip Kupferschmidt, “mor çökük kap”, 15x15x 24 cm, 2023, (Kupferschmidt, 2023).

Kupferschmidt birkaç yıldır özellikle *gloopy* sırları reçetelendirerek eser üretiminin odağında tutmaktadır. Sanatçının son koleksiyonu “superglops”da yer alan tüm çalışmalar geliştirdiği sırların çanak biçiminde şekillendirdiği formların üzerine yoğun biçimde uygulanmasıyla oluşturulmuştur. Seride, doğada bulunan mikroorganizmalar veya biyolojik formlar gibi organik yapılardan esinlenilmiştir. Formlar, birbirine akan, iç içe geçen ve zemine yayılan unsurlarla canlı bir organizmayı andırmaktadır. Bu akışkan ve organik yapılar, formları hem doğadan esinlenilmiş birer canlı varlık gibi göstermekte hem de seramikte alışılmışın dışında bir estetik sunmaktadır. Renklerin yan yana gelmesiyle oluşan kontrastlar, izleyiciyi formun detaylarına odaklanmaya davet etmektedir. Eserlerdeki *gloopy* sır uygulamalarının üzerindeki nokta şeklinde fırça ile oluşturulmuş katmanlar yüzeydeki optik ve hareket etkisini artırmaktadır (Ebert, 2023).

Gloopy sırlar seramik formun şekillendirmesine sağladığı katkı dışında farklı sır bileşimleriyle kurduğu organik ilişkiler sayesinde de yeni önermeler için ideal bir yapıdadır. Bu sırlar cama daha yakın kimyasal özellik gösteren köpük sırlar (foam glaze) gibi önceden şekillendirilmiş yapılarla da tıpkı seramik formlarda olduğu gibi organik bağlar kurma yeteneğine sahiptir. Cory Brown seramik sır teknolojileri üzerine araştırma yapan sanatçılarıdır. Sanatçı köpük sırlar ve gloopy sırlar gibi çağdaş seramik sanatında oldukça yeni sayılan bu sır türlerini geliştirmekte ve eser üretiminde her iki sıı formu oluşturacak biçimde kullanmaktadır (Görsel 10).

Görsel 10. Cory Brown, Köpük sır ve gloopy sırlarla oluşturduğu form (Brown,2024).

Cory Brown'un eserlerinde dikkat çekici unsur formu oluşturan her iki unsurun da kimyasal yapısının cama daha yakın olmasıdır. Bu uygulama çağdaş seramik sanatında sır kullanımının geldiği noktayı açık bir biçimde gözler önüne sermektedir. Sır artık seramik yüzeylerde camsı bir yüzey olmanın ötesinde formun kendisidir.

6. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma bulguları, *gloopy* sırların içeriklerine bağlı olarak sert, normal ve yumuşak *gloop* olarak üç farklı kategoriye ayrıldığını göstermektedir. Bu kategoriler, sırların alümina ve silisyum oranlarına göre şekillenmekte ve her biri seramik yüzeylerinde farklı etkiler yaratmaktadır. Sert *gloopy* sırlar, yüksek alümina ve silisyum oranı nedeniyle aynı sıcaklık koşullarında diğer türlere kıyasla daha az ergime ve yüzeye yayılma eğilimindedir. Bu sırlar, yüzeyde belirgin katmanlı yapılar, damlacık efektleri ve optik etkiler oluştururken, parlama ve topaklanma eğilimi göstermektedir.

Normal *gloopy* sırlar, dengeli bir alümina ve silisyum oranına sahip olup, yüzeyde daha akışkan yapılar ve dinamik çizgiler oluşturmaktadır. Bu sırlar, akma ve eğilme eğilimleriyle eserlere hareket ve dinamizm kazandırmaktadır. Normal *gloopy* sırlar, özellikle yüzey etkileriyle eseri zenginleştiren akışkan ve organik desenler yaratmak için idealdir.

Yumuşak *gloopy* sırlar ise düşük alümina oranı sayesinde daha akışkan bir yapıya sahiptir ve yüzeyde damlama ve sarkma gibi etkiler göstermektedir. Bu tür sırlar, seramik formun bir parçası olarak saçaklı, sarkık yapılar inşa edebilmekte ve forma güçlü bir üç boyutlu ifade kazandırmaktadır. Yumuşak *gloopy* sırların bu özellikleri, sırn yalnızca yüzeyde değil, formun şekillendirilmesinde ana ya da tamamlayıcı bir unsur olarak kullanılmasına olanak tanımaktadır.

Farklı *gloopy* sır türlerinin seramik forma etkileri, sanatçının estetik hedeflerine ve tasarım anlayışına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bulgular, *gloopy* sırların alümina ve silisyum oranlarına bağlı olarak hem yüzeyde hem de formda farklı estetik ve teknik etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Aşağıdaki tablo, bu etkileri özetlemektedir.

Tablo 2. *Gloopy* sırların forma etkileri (Yazar tarafından hazırlanmıştır).

<i>Gloop</i> türü	Seramik forma etkisi	Ek Açıklamalar
Sert <i>Gloop</i>	Yüzey üzerinde katmanlı yapılar, nokta ve damlacık efektleri oluşturmak, optik etkiler yaratmak.	Yüksek alümina oranı; yüzeyde sertlik ve belirgin katmanlar oluşturur, topaklanma ve parlama eğilimi yüksektir.
Normal <i>Gloop</i>	Yüzey üzerinde akışkan yapılar, çizgiler oluşturarak esere dinamizm kazandırmak.	Dengeli alümina ve silisyum oranı; yüzeyde organik desenler ve hafif eğilme etkileri yaratır.
Yumuşak <i>Gloop</i>	Formun şekillendirilmesinde ana veya yardımcı unsur olarak, saçaklı sarkık yapılar inşa etmek.	Düşük alümina oranı; akma ve damlama etkileriyle üç boyutlu yüzeyler yaratır.

7. SONUÇ

Bu çalışma, *gloopy* sırların çağdaş seramik sanatındaki teknik ve sanatsal potansiyelini kapsamlı bir şekilde ele alarak, literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamıştır. Araştırma, *gloopy* sırların geleneksel sır uygulamalarından farklı olarak, seramik yüzeylerinde ve formlarında özgün estetik etkiler yaratma kapasitesine sahip olduğunu

ortaya koymuştur. Bu sırların, pişirme sürecinde öngörülemeyen sonuçlar doğurması, sanatçılara deneysel ve organik bir yaratıcı ifade alanı sunmaktadır. Öngörülemezlik, her esere benzersiz bir yüzey ve yapı kazandırarak geleneksel seramik pratiklerinden ayrılan yenilikçi bir yaklaşımı mümkün kılmaktadır.

Araştırma bulguları, *gloopy* sırların form üzerindeki etkilerini teknik özellikleriyle ilişkilendirmiştir. Sert, normal ve yumuşak *gloopy* türlerinin her biri, alümina ve silisyum oranlarına bağlı olarak farklı yüzey ve form etkileri yaratmakta; bu da sanatçıların estetik ve teknik hedeflerine göre geniş bir uygulama yelpazesi sunmaktadır. Sert *gloopy* sırlar yüzeyde katmanlı yapılar ve optik etkiler yaratırken, normal *gloopy* sırlar daha akışkan ve dinamik yüzeyler oluşturur. Yumuşak *gloopy* sırlar ise forma üç boyutlu bir katkı sağlayarak saçaklı ve sarkık yapılar inşa edebilme özelliği taşır.

Gloopy sırların, cam malzeme ile fırın atmosferindeki benzer davranışları dikkat çekicidir. Bu sırların eğilme, bükülme ve ergime eğilimleri, cam malzemelerle yapısal ve işlevsel bir yakınlık taşıdığını göstermektedir. Bu bağlamda, *gloopy* sırların cam ile olan bu ilişkisi, gelecekte yapılacak araştırmalar için önemli bir çalışma alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu ilişkinin analiz edilmesi, seramik ve cam arasındaki sınırların bulanıklaşması ve yeni malzeme kullanım biçimlerinin keşfedilmesi açısından değerli olacaktır.

Araştırma, *gloopy* sırların bileşiminin sanatçıların estetik beklentilerine göre çeşitlendirilebileceğini göstermektedir. Yüzeyde köpürme, çatlama, matlaşma gibi etkiler, sır formülasyonuna eklenen katkı maddeleriyle kontrol edilebilir hale gelmiştir. Ancak *gloopy* sırlar henüz yeni bir araştırma konusu olduğundan, kullanım potansiyeli ve sınırları tam olarak belirlenmemiştir. Gelecekte yapılacak kapsamlı çalışmalar, bu sınırların netleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Araştırma kapsamında İngilizce kökenli “*gloopy*” sıfatının olduğu gibi kullanılması önerilmektedir. Nasıl ki “*raku*” terimi Japon felsefesiyle bağlantılı özel bir pişirim ve estetik anlayışını ifade ediyorsa; “*gloopy*” de Batı merkezli çağdaş seramik söyleminde özgün bir anlam taşıyan, kavramsal yönü güçlü bir terimdir. Uluslararası sanat ortamında bu tür terimlerin çevrilmeden kullanılması, evrensel terminolojiye katkı sağlayarak ortak bir dilin oluşumuna hizmet eder. Türkçeye doğrudan çevrilmeye çalışılması durumunda ise bu kavramın bağlamı zayıflamakta, uluslararası literatürle olan uyumu bozulmaktadır. Gelenek yalnızca geçmişin korunması değil, aynı zamanda bugün üretilenlerin geleceğin kültürel temelini oluşturmasıdır. Bu bağlamda “*gloopy*” terimi de henüz yerleşmekte olan, fakat özgünlüğüyle öne çıkan yeni bir sır türünü ifade eder. Bu terimi çevirmeye çalışmak yerine, olduğu gibi kabul edip açıklamak, gelişen Türk seramik dilinin uluslararası nitelikte bir terminoloji kazanmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Arcasoy, A. ve Başkırkan, H. (2020). Seramik teknolojisi. Literatür Yayıncılık
- Au, D. P. (2020). A normal\ hard gloopy. Glazy. 10 Aralık 2024 tarihinde <https://glazy.org/recipes/99927> adresinden erişilmiştir.
- Bloomfield, L. (2020). The new ceramics, special effect glazes. London, New York: Herbert Press.
- Brown, C. (2024). Cory brown ceramic sculpture. Cory Brown Ceramics. 11 Aralık 2024 tarihinde <https://corybrown ceramics.com/> adresinden erişilmiştir.
- Ebert, G. (2023). Slouching ceramic vessels with heavy drips and gloopy glazes. Colossal. 12 Aralık 2024 tarihinde <https://www.thisiscoolossal.com/2023/09/philip-kupferschmidt-ceramic-vessels/> adresinden erişilmiştir.
- Genç, S. (2013). Sır sanatı artistik seramik sırları. İstanbul: Boyut Matbaacılık.
- Gibson, G. (2022). Christina schou christensen. Mindcraftproject.14 Aralık 2024 tarihinde <https://mindcraftproject.com/journal/danish-ceramics-part-4-christina-schou-christensen/> adresinden erişilmiştir.
- Henderson, M. (2024). Workshop announcement. Instagram. 14 Aralık 2024 tarihinde https://www.instagram.com/p/DCxQiXoTNN_/?hl=en&img_index=1 adresinden erişilmiştir.
- Johnsen, M. (2021). Hard gloop - dk version. Glazy. 14 Aralık 2024 tarihinde <https://glazy.org/recipes/153153> adresinden erişilmiştir.
- Kaplan, Y., (2023) Sanat seramiğinde sır kullanımına farklı bir bakış. Uluslararası Troy Sanat ve Tasarım Dergisi, 007 / 03, E-ISSN 2757-587X.
- Kupferschmidt, P. (2023). Purple slump vessel (second). Philip Kupferschmidt. 14 Aralık 2024 tarihinde <https://www.philipkupferschmidt.com/availableworks1/sma9f1lut-tbjx3sj8u70x6c80aahho> adresinden erişilmiştir.
- Mabry, L. (2021). The context of technique. Studio Potter. 14 Aralık 2024 tarihinde <https://studiopotter.org/context-technique> adresinden erişilmiştir.
- Mabry, L. (2023). Lauren mabry. Lauren Mabry. 14 Aralık 2024 tarihinde <https://lauren-mabry.squarespace.com/> adresinden erişilmiştir.
- Oed, (2025). Gloopy. Oxford English Dictionary . 12 Nisan 2025 tarihinde <https://www.oed.com/search/dictionary/?scope=Entries&q=gloopy> adresinden erişilmiştir

- Potapova, P. (2021). Gloop 2 розовый. Glazy. 14 Aralık 2024 tarihinde <https://glazy.org/recipes/152222> adresinden erişilmiştir.
- Yıldırım, Ö., & Tazeoğlu Filiz, F. (2023). Çağdaş seramik sanatında yeni bir ifade biçimi olarak yoğun sırlama ve sırla şekillendirme. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (43), 272-292. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1232894>